

EO WIJERS PRIJSVRAAG 2022-2023 WAAR WIJ WILLEN WONEN

STARTATELIER 2^e RONDE

#eowijers

www.eowijers.nl

Wijers

EO WIJERS
STICHTING

HET PROGRAMMA VAN VANMIDDAG

14:00-15:00 Auditorium

WELKOM
SANDA LENZHOLZER (WUR)

INTRODUCTIE
ANNEMIEK RIJCKENBERG
DAVID VAN ZELM VAN ELDIK

JURYVOORZITTER
BERNO STROOTMAN

INSPIRATIE
ROEL POSTHOORN
JANNEMARIE DE JONGE
THIJN VERBURG

DR. JAC. P. THYSSÉ
WILLEN
WAAR WIJ WONEN

15:15-16:30 Subzalen

MIDDEN ZEELAND
ZAAL: AUDITORIUM

OOSTELIJK FLEVOLAND
ZAAL: QUANTUM 3

ACHTERHOEK
ZAAL: QUANTUM 2

RIJN-MAASMONDING
ZAAL: QUANTUM 4

16:45 Auditorium

TERUGKOPPELING &
AFSLUITING

BORREL

INTRODUCTIE

ANNEMIEK RIJCKENBERG
EO WIJERS STICHTING

**DE EO WIJERSSTICHTING ROEPT ALS EEN
HEDENDAAGSE THIJSSE OP: HOE KUNNEN
NATUURVERBETERING EN KLIMAATADAPTATIE
SAMEN EEN HEFBOOM ZIJN OM TE ZORGEN
DAT HET ‘WAAR WIJ WONEN’ OVER NOG EENS
100 JAAR NOG STEEDS MOOI, DUURZAAM,
FUNCTIONEEL EN GEZOND IS.**

—

EO WIJERS
STICHTING

THEMA

WILLEN

Doel
Bestuurders,
beleidsmakers
en uitvoerders
inspireren.

1 + 1 = 3

KLIMAATADAPTATIE

NATUURVERBETERING

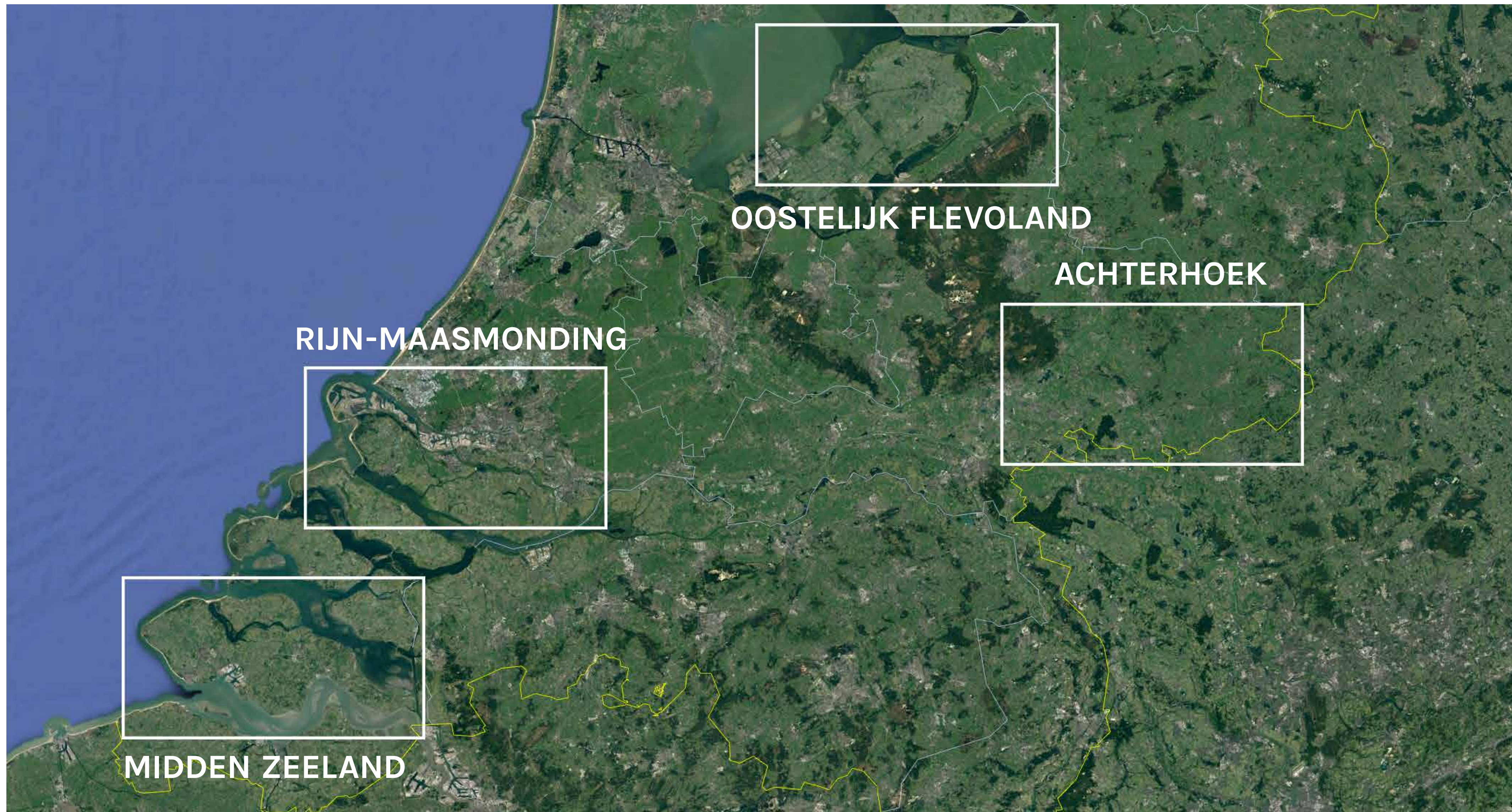
Ooghoogtebeelden

Sterke kennisbasis

Ateliers met stakeholders

Publieksconsultatie

IN VIER STUDIEREGIO'S

PRIJSVRAAGFORMULE

31

Eerste ronde: voorronde

Grote ideeën rijkdom, kleine moeite

11

Tweede ronde: meervoudige opdracht

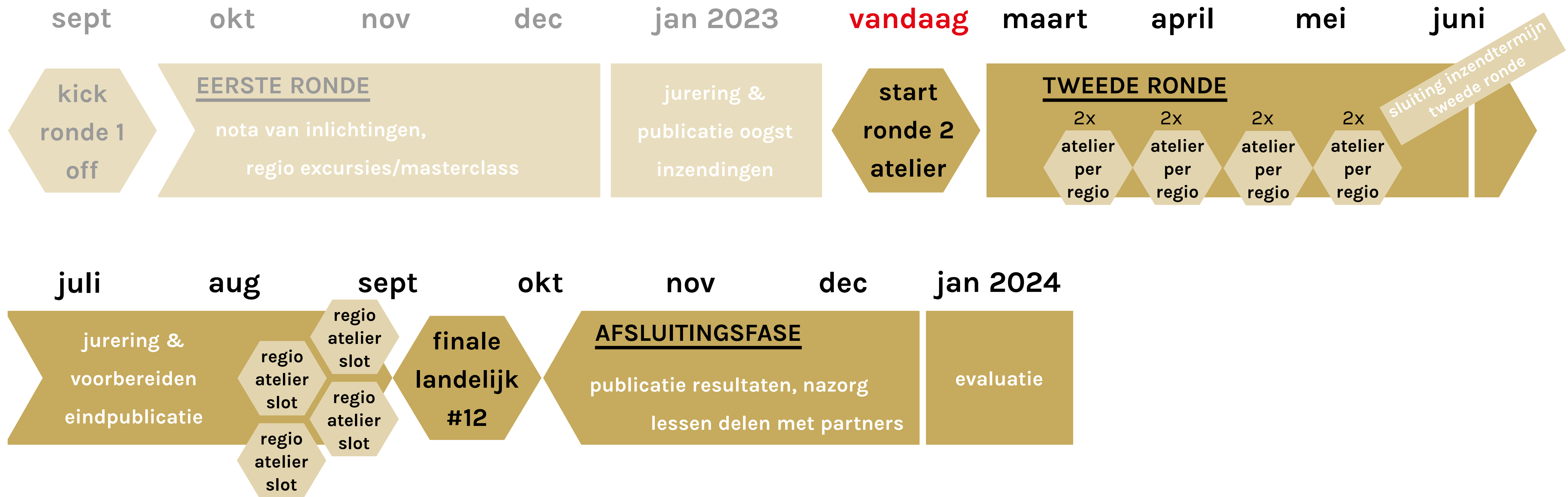
Op verschillende locaties werken drie multidisciplinaire teams in interactie met opdrachtgevers en stakeholders

4

Winnaars

Eer & kans op een vervolgopdracht

PLANNING

COMITE VAN AANBEVELING

**Bert
Boerman**
Gedeputeerde Overijssel

**Sanda
Lenzholzer**
Hoogleraar WUR

**Harry
Boeschoten**
Staatsbosbeheer

**Hans
Mommaas**
Directeur PBL

**Jannemarie
de Jonge**
Rijksadviseur

**Joost
Schrijnen**
Oud voorzitter Eo Wijers

PARTNERS EO WIJERS PRIJSVRAAG 2022-2023

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Waterschap Zuiderzeeland

Provincie Flevoland

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Rijksvastgoedbedrijf

**stimuleringsfonds
creatieve industrie**

stimuleringsfonds creatieve industrie

EFL STICHTING

Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizen
Stichting

Achterhoek Board

Provincie Zeeland

Zuidwestelijke Delta

Zuidwestelijke Delta

Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Gemeente Rotterdam

Provincie Zuid-Holland

Planbureau voor de Leefomgeving

Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)

Wageningen University & Research

HAS Hogeschool

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

TU Delft afdeling Bouwkunde

vereniging
delta
metropool

EO WIJERS
STICHTING

E O W I J E R S
S T I C H T I N G

NAMENS DE JURY

BERNO STROOTMAN
JURYVOORZITTER

DE OPGAVE

HOOFDVRAAG "Hoe kunnen klimaatadaptatie en stikstofreductie SAMEN een hefboom zijn om onze steden en landschappen klaar te stomen voor een aantrekkelijke toekomst? Een toekomst waarin natuurlijke systemen in balans zijn en de kwaliteit van de leefomgeving hoog is. Een toekomst voor het land en het landschap waar wij willen wonen."

UITWERKING "Breng bodem, lucht en water weer tot leven met:

- beelden op ooghoogte (hoe ziet het eruit?)
- ruimtelijk systeem op kaart (hoe werkt het?)
- maatschappelijk-bestuurlijk proces (hoe krijgen we het voor elkaar?)

BEOORDELINGSCRITERIA

1. inhoudelijke kwaliteit en integraliteit van analyse en oplossingsrichtingen (om bodem, water en lucht in balans te brengen, koppeling tussen natuurverbetering/stikstofreductie en water- en klimaatopgave, koppeling met andere maatschappelijke opgaven);
2. innovatie- en verbeeldingskracht;
3. procesaanpak tweede ronde (in het bijzonder hoe andere disciplines en stakeholders worden ingezet);
4. relevantie: in hoeverre de inzending kwesties adresseert die toepasbaar zijn voor andere gebieden.

JURY

LANDELIJK

**BERNO STROOTMAN
BREGJE VAN WESENBEECK
MARIO JACOBS**

MIDDEN ZEELAND

LEO ADRIAANSE

OOSTELIJK FLEVOLAND

EVA VRIEND

ACHTERHOEK

ELLEN KLEIN GUNNEWIEK

RIJN-MAASMONDING

FREEK VAN RIET

JAN WILLEM BOSCH

KRIJN POPPE

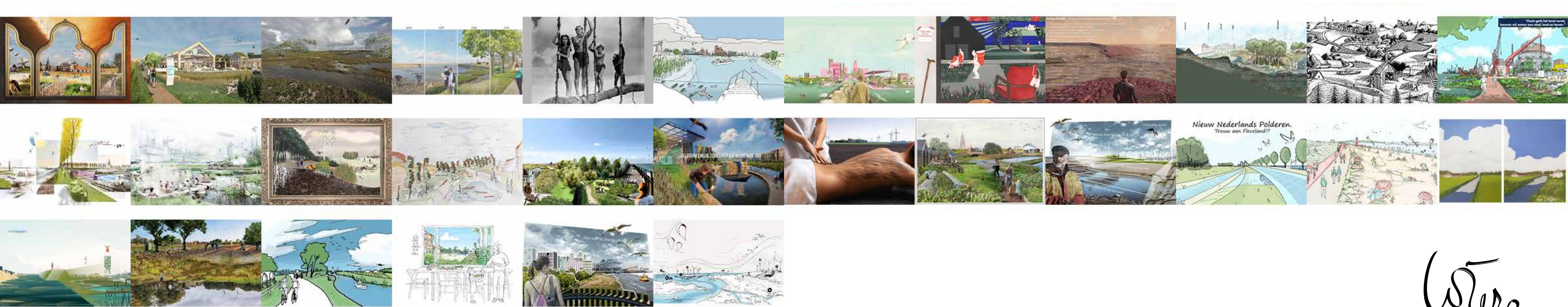
HANS LEEFLANG

DERK LOORBACH

ALGEMENE BEVINDINGEN

- grote betrokkenheid van ontwerpers, adviseurs en experts bij de toekomst van onze landschappen en steden
- gedeeld verlangen naar een leven in harmonie met de natuur
- veel geloofwaardige droombeelden
- inspirerende en kansrijke strategieën en interventies
- veel inzendingen voor De Achterhoek (9) en Midden-Zeeland (13), relatief weinig voor Oostelijk Flevoland (5) en de Rijn-Maasmonding (4).

IN DE TWEEDE RONDE

- meer aandacht voor governance (proces, organisatie)
- zorg ervoor dat je de systemen goed kent; bouw je plan niet op drijfzand
- meer niet-ontwerpers betrekken bij de voorstellen, graag multidisciplinaire inzendingen
- vergeet de hoofdvraag niet: "Hoe kunnen klimaatadaptatie en stikstofreductie samen een hefboom zijn om onze steden en landschappen klaar te stomen voor een aantrekkelijke toekomst?"

GESELECTEERDE TEAMS RIJN-MAASMONDING

Rotterdam Waterstad 2100

De Urbanisten

Dirk van Peijpe, Timo Stevens, Geertje Maagdenberg & Margherita Ghini

Deltares

Nanco Dolman, Ellis Penning, Rutger van de Brugge & Aditi Natarajan

Tweestromenland

H+N+S Landschapsarchitecten

Jasper Hugtenburg & Lea Soret

Palmbout Urban Landscapes

Sarah Huijbregts, Ruben Hoek & Marcel van der Meijs

TU Delft Han Meyer

Erasmus Universiteit Bart Kuipers

ARK Natuurontwikkeling Esther Blom

Zoals het getij het land vormt

Juurlink [+] Geluk

Cor Geluk, Floor Hendrickx, José David Herras Barros, Huub Juurlink, Jeroen Müller & Carlos Salinas

import.export. ARCHITECTURE

Oscar Rommens

TOELICHTING JURYBESLISSING

Regionale hoofdvraag: *Hoe komen we - vanuit scherpe integrale analyse - tot een alternatieve ontwikkelrichting voor een Rijn-Maasmondingsgebied met natuurlijke systemen in balans waarin in elk geval geborgd zijn: waterveiligheid, stikstofreductie, natuurherstel, klimaatbestendige haven economie, weerbaar zoetwatersysteem en een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving?*

- Drie veelbelovende inzendingen, met aanzienlijke variatie in de wijze waarop de drie teams de opgaven aanvielen. Dat belooft veel voer voor discussie op te leveren.
- Drie variaties op een de keuze voor een open watersysteem (estuariumherstel) en een nadruk op de uitwisseling van zoet en zout water.

TWEDE RONDE:

- Verdiepen en verbreden.
- Zorg ervoor dat je het systeem en het gebied goed kent!

GESELECTEERDE TEAMS ACHTERHOEK

Operatie Landschap

UFO Urbanism Angéla Kortleven

Fallow Carmen van Maercke

ToekomstSterk Koen Weytingh

Kragten

Jaap Spaans, Harry van Duijnhoven

Hogeschool Saxion

Bauke de Vries, Aniek Wierstra

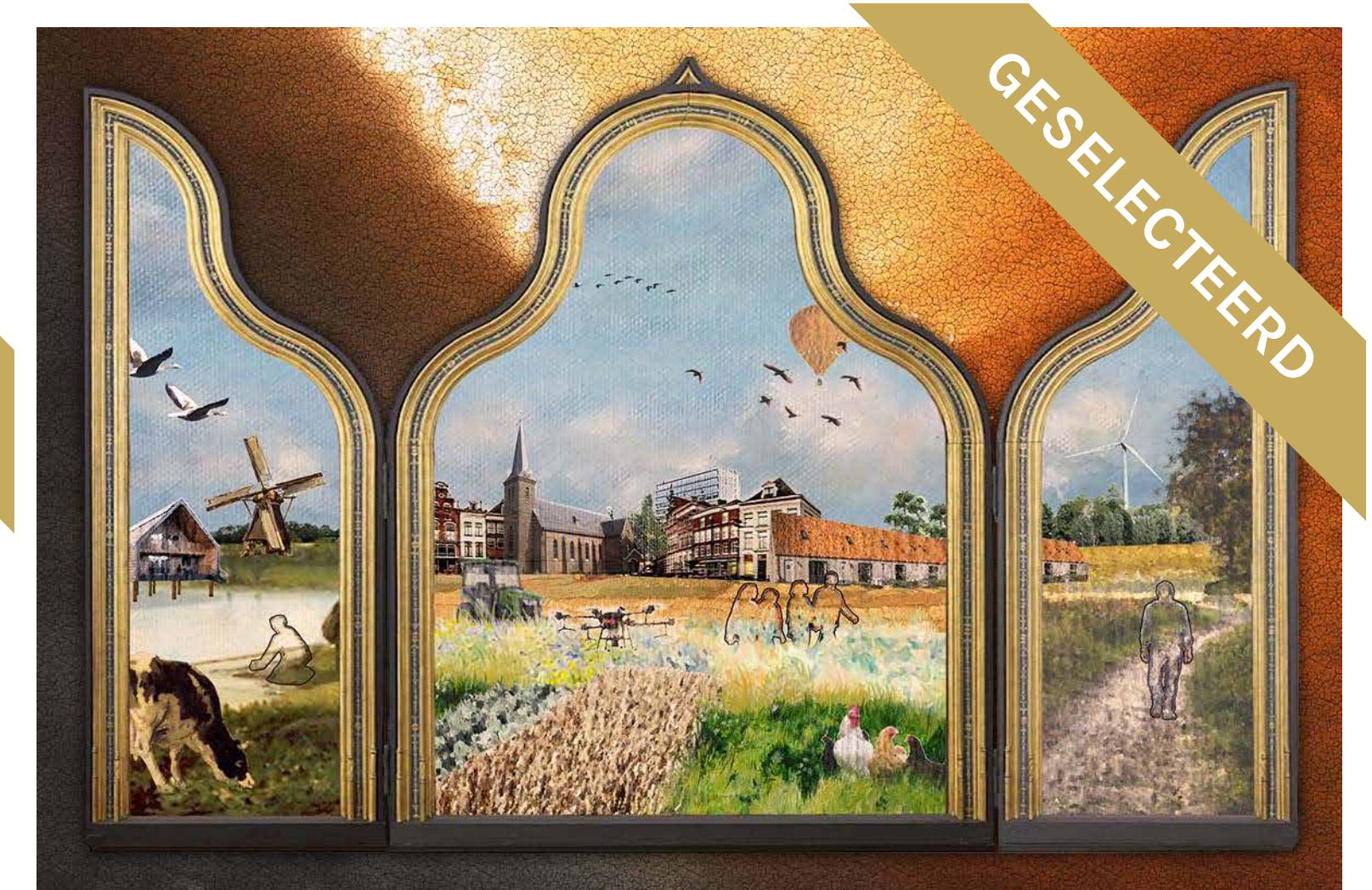
Noaberschap met grensoverschrijdende blik

One Architecture

Bart Aptroot, Matthijs Bouw, Ioanna Karadimitriou, Paula Knauer, Sumaita Tahseen

Arcadis

Wilco Klutman, Vic Lagrouw

Aardkundig fundamentalisme

Werkend Landschap

Peter Hermens, Maarten Schenk, Anne van Geel

Neder|land|schap

Martijn Horst

TOELICHTING JURYBESLISSING

Regionale hoofdvraag: *Hoe versterken we de ruimtelijke kwaliteit van ons kleinschalige en diverse landschap door de investeringskracht van de ruimtelijk-economische agenda (waarbij wonen een cruciale is, naast werken, innovatie en mobiliteit) in te zetten voor de grote opgaven zoals droogte, energietransitie, natuurherstel en transitie van de landbouw?*

- **Veel teams hebben een brede en integrale blik.**
- **Ruime aandacht voor de historische en landschappelijke inbedding van de meeste voorstellen.**
- **Grensoverschrijdende blik, ook naar Duitsland, wordt gewaardeerd.**

TWEEDE RONDE:

- **Ook graag aandacht voor wonen, door bijvoorbeeld verbindingen te leggen met landgoederen en kleine dorpen – past inbreiden of uitbreiden bij de draagkracht van het landschap?**
- **Bezie alle opgaven in relatie tot elkaar.**
- **Kijk goed naar de regionale economie en verdienvermogen.**
- **Vergeet de boeren niet!**

GESELECTEERDE TEAMS OOSTELIJK FLEVOLAND

De Flevotoop

VOIDS strategy, urbanism & landscape

Thijs de Boer, Johan van Ling,
Charlotte van der Woude, Fruzsina Kovacs

Rho adviseurs voor leefruimte

Guido van Loenen, Stefan la Grand,
Dick Scholtus

Van hokjesgeest naar pioniersgeest

landschapsarchitect Margot Overvoorde

stedenbouwkundig ontwerper Anna Kozera

landschapsarchitect Abel Coenen

TOELICHTING JURYBESLISSING

Regionale hoofdvraag: *Wat zijn in oostelijk Flevoland de kansen van het in samenhang aangaan van de grote transitieopgaven? Hoe vormen deze de basis voor een hernieuwd toekomstperspectief voor een regio? Hoe en waar kunnen we onderscheidend zijn in onze identiteit voor de opgave ‘Waar wij willen wonen’ en wat is daar voor nodig?*

- **Helaas gaan maar 2 inzendingen door naar de tweede ronde.**
- **Interessante aanzetten en mooie beelden in de inzendingen die doorgaan, maar ook veel vragen.**

TWEEDE RONDE:

- **Verdiep je goed in de opgaven (droogte, bodemdaling en -verdichting, verzilting, etc.) en kom met samenhangende voorstellen.**
- **Maak duidelijk voor welk probleem een voorstel de oplossing is.**
- **Bekijk het gebied in de context van de metropoolregio Amsterdam, en heb oog voor de positie die Flevoland binnen Nederland heeft of zou moeten innemen.**
- **Besteed aandacht aan de governance: hoe krijg je het voor elkaar, wie initieert wat, hoe verbind je bewoners?**

GESELECTEERDE TEAMS MIDDEN ZEELAND

Een ontdekkingsreis naar Nieuw Zeeland

*Bureau B+B stedenbouw en
landschapsarchitectuur*

Tomas Degenaar, Gert-Jan Wisse,
Marijn van Oss

RO&AD Architecten Ro Koster, Ad Kil

Buiting Advies Ronald Buiting

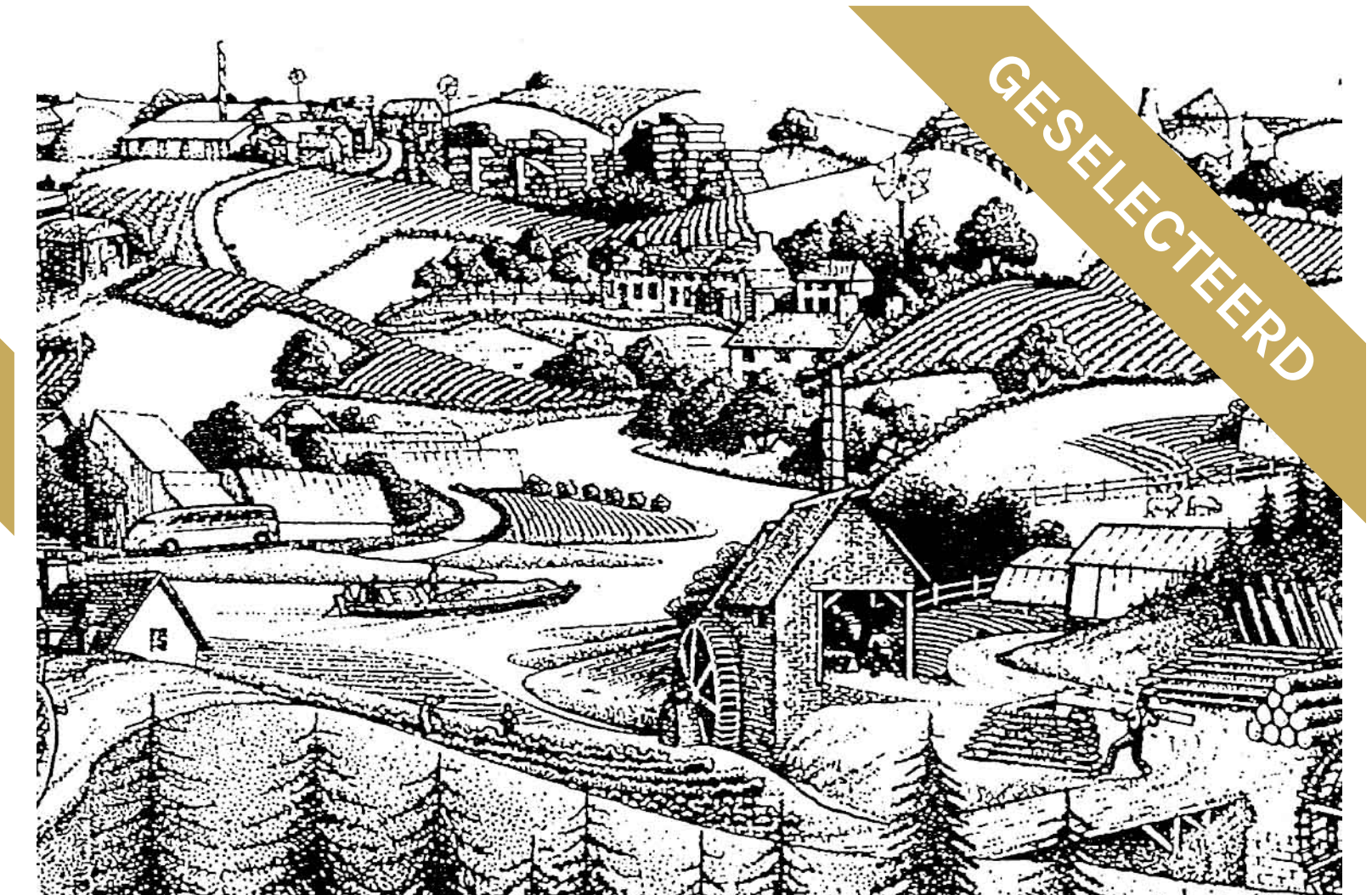
Zeeland, Zoutland, Groeiland

RUIMTEVOLK

Anne Seghers, Maaïke Postma,
Gerben Hartgerink

Tauw

Niels Bronsgeest, Willem Capel

Zeelandia

Studio Hartzema Henk Hartzema

Feddes Olthoff Yoran van Boheemen

Witteveen + Bos Herman Mondeel

TOELICHTING JURYBESLISSING

Regionale hoofdvraag: *Hoe combineer je het vraagstuk van een (versneld) stijgende zeespiegel met het behoud en versterken van de biodiversiteit en een langetermijnperspectief voor de landbouw als drager van het Zeeuwse landschap? Hoe realiseer je vergaande stikstofreductie in een regio waar de belangrijkste stikstofbronnen in het buitenland liggen? En hoe maakt Zeeland haar ambitie waar om in 2050 de eerste klimaatbestendige delta ter wereld te zijn?*

- **Mooie oogst.**
- **Gevarieerd palet van uiteenlopende oplossingsrichtingen.**

TWEEDE RONDE:

- **Zorg dat je de onderliggende systemen goed in je vingers hebt.**
- **Zorg voor een multidisciplinaire samenwerking.**
- **Denk na over governance, maar ga niet op de stoel van de overheid zitten. Een prijsvraag is geen gebiedsproces.**

Wijers

E O W I J E R S
S T I C H T I N G

INSPIRATIE

ROEL POSTHOORN
NATUURMONUMENTEN

THIJN VERBURG
DE NATIONALE DENKTANK

JANNEMARIE DE JONGE
COLLEGE VAN RIJKSADVISEURS

Markeroog

Eo Wijers Prijsvraag 2006

West 8 i.s.m. Boskalis bv, AT Osborne, en Witteveen + Bos Raadgevende Ingenieurs BV.

Marker Wadden

Natuurmonumenten

Nationaal Park Nieuw Land

Hoe keren we het tij in de Nederlandse biodiversiteitscrisis?

www.ndt22.nl

Klimaat

Gezondheid

Economie

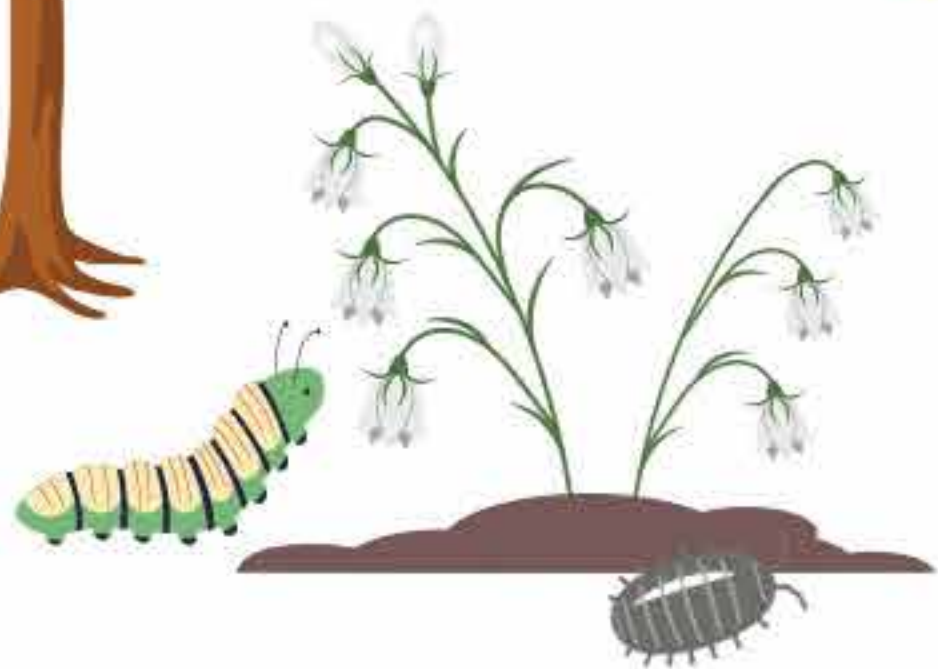

**Sociale
Cohesie**

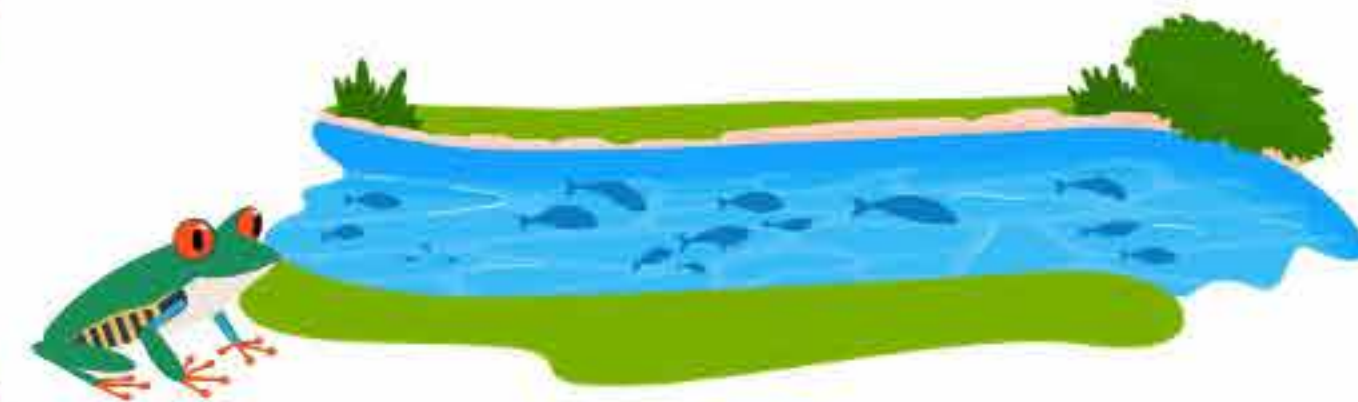
Biodiversiteit

Stikstof

Waterkwaliteit

Onze 10 initiatieven om te biodiversiteit te bevorderen

BioDome

Kenniserkenning

GifGroen

GifGroen

Natuurinclusief op
de kaart

Het Kiemcollectief

Plantje Boom

Stedelijke Natuur in
Beeld

Pluktuin Pact

Vliegende Ecologen

Bijna Bio

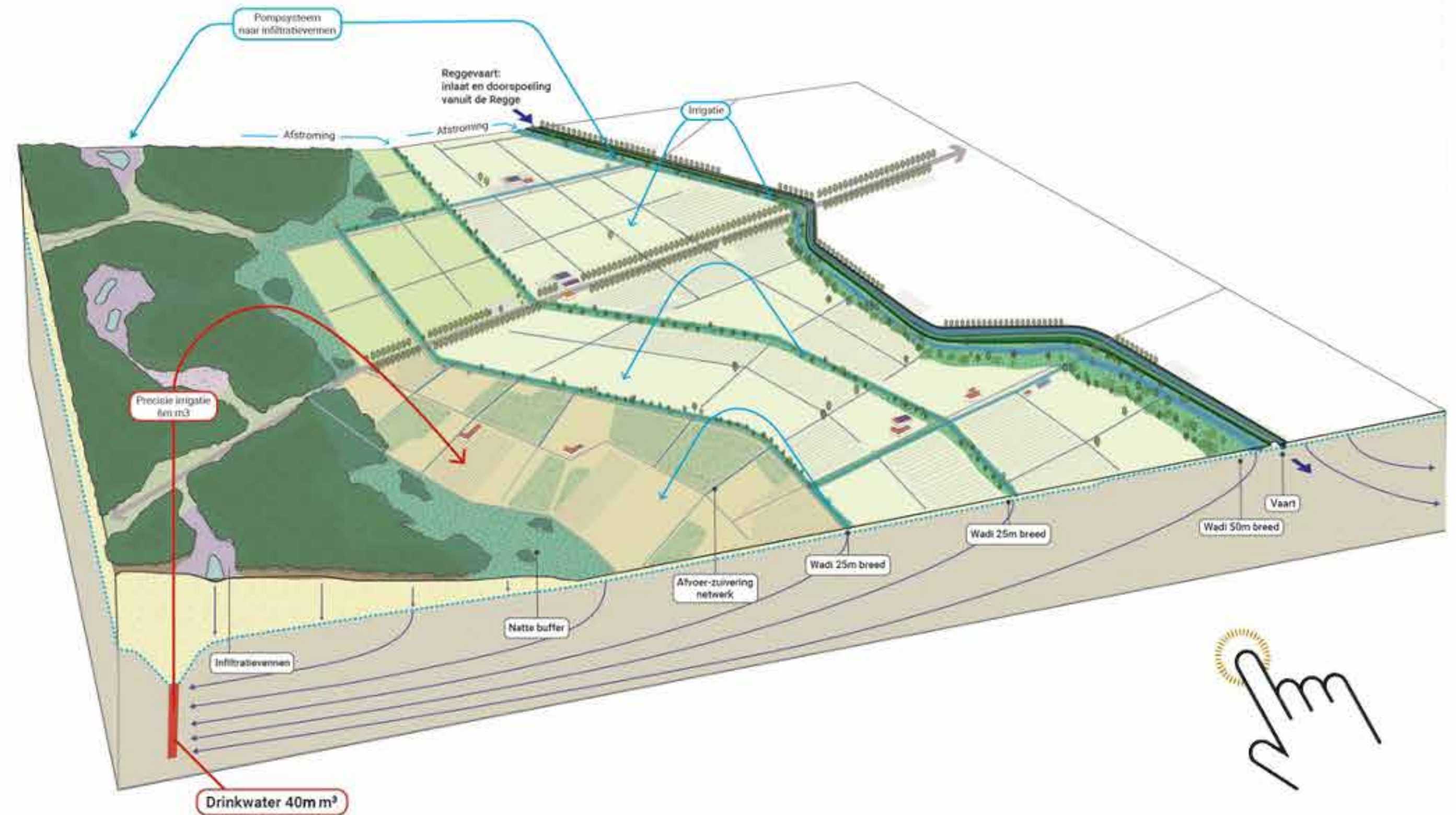
Bijna Bio

Eo Wijers Prijsvraag 2020

**Water als basis
Commons
Tekenen en rekenen**

Aandachtspunten
**Historiserend
Dimensie tijd**

De Eeuwige Bron

*H+N+S Landschapsarchitecten, Ruimtevolk, Roosemalen
en Savelkoul, Vitens, Atelier Zwier, Gees Kuit Advies*

**Het levende bodem- en watersysteem
echt leidend laten zijn,
vraagt:**

Andere ontwerpprincipes

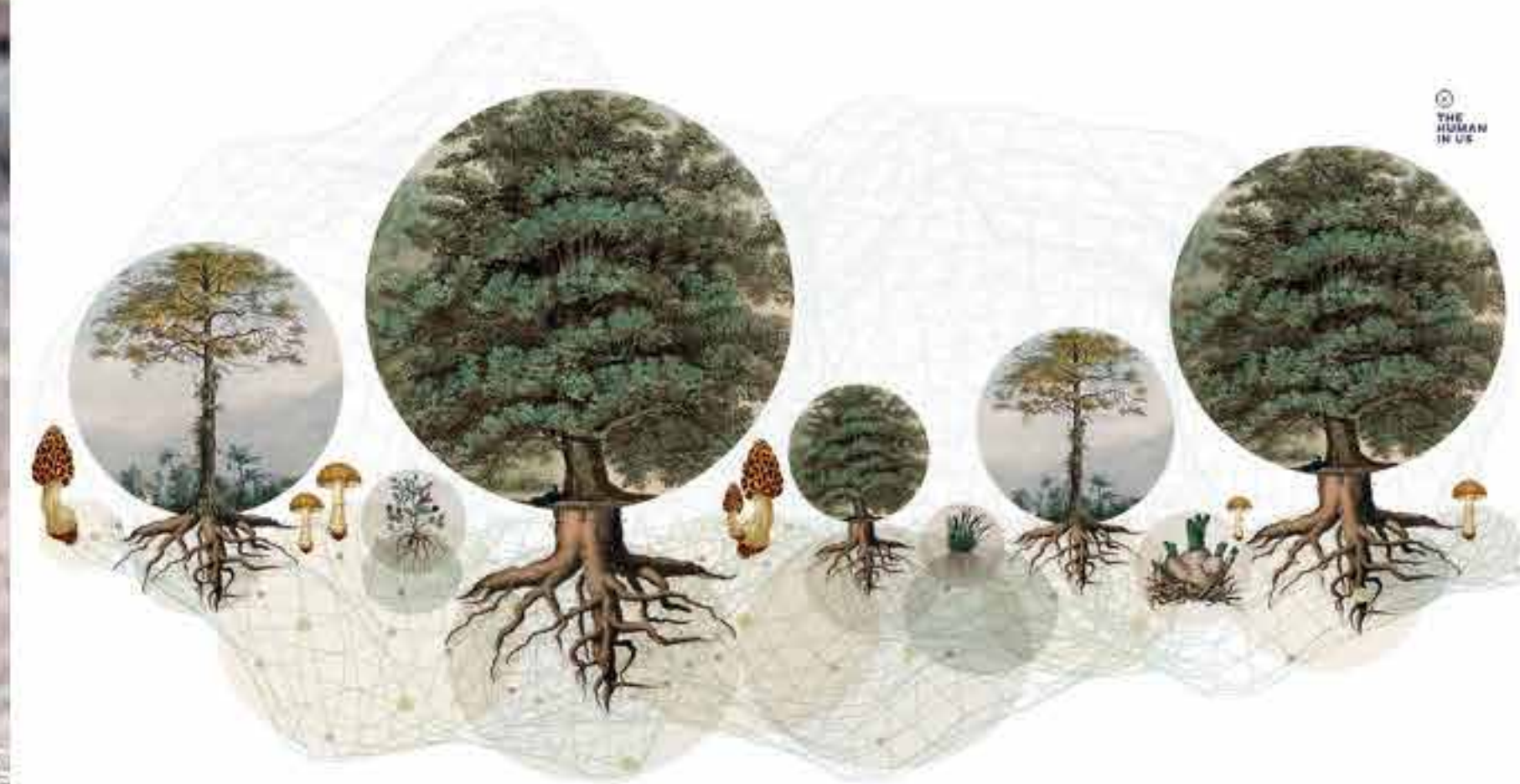
Andere houding, verhaal, waardering

**Andere sturingsmechanismen,
herontwerp in de 'systeemwereld'**

Natura docet

Veerkracht

Symbiose

Samenwerking

Adaptatie

Kringloop

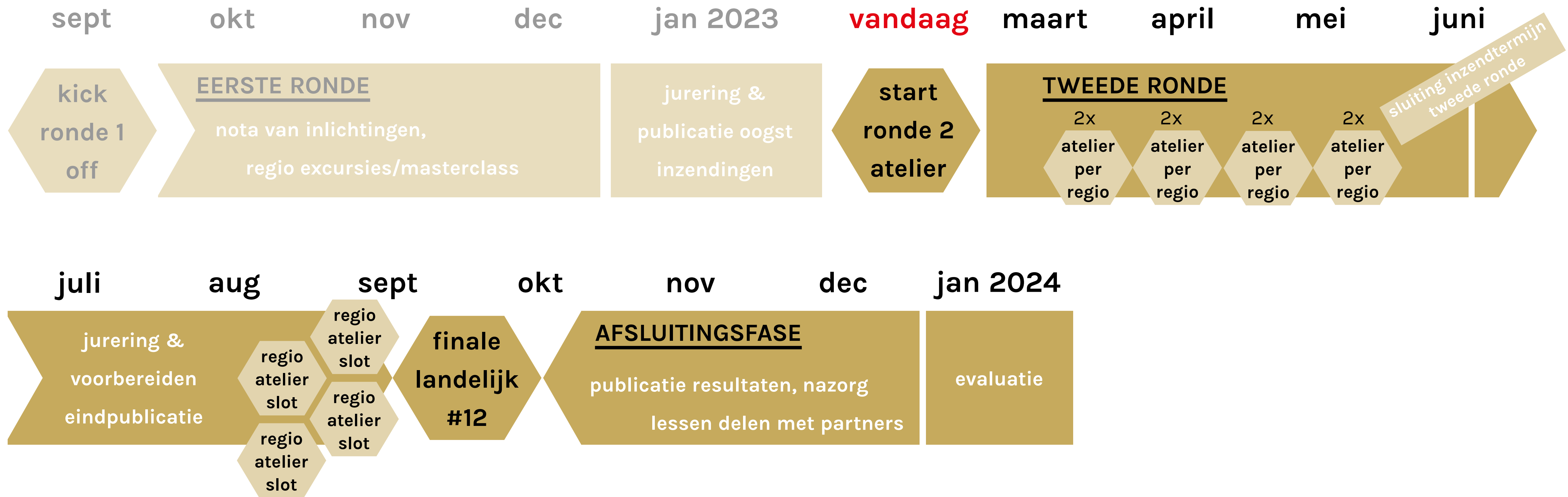
Leiderschap

Wijers

E O W I J E R S
S T I C H T I N G

PLANNING

DATA REGIOATELIERS

ACHTERHOEK

donderdag
30 maart

donderdag
11 mei

OOSTELIJK FLEVOLAND

donderdag
23 maart

dinsdag
9 mei

MIDDEN ZEELAND

13 maart
of 14 maart

donderdag
25 mei

RIJN-MAASMONDING

vrijdag
17 maart

21 april of
12 mei

DEADLINES INLEVEREN & JURYPRESENTATIES

INLEVERDATUM TWEEDE RONDE

**.. juni 2023
datum ntb**

JURYPRESENTATIES

ACHTERHOEK

OOSTELIJK FLEVOLAND

**woensdag
21 juni 2023**

MIDDEN ZEELAND

RIJN-MAASMONDING

**vrijdag
23 juni 2023**

REGIOATELIERS MAART & MEI 2023

Georganiseerd door de regio's

- In gesprek met de drie ontwerpteam
- Het verbinden van de ontwerpers aan regionale stakeholders
- "Publieksconsultatie" per regio

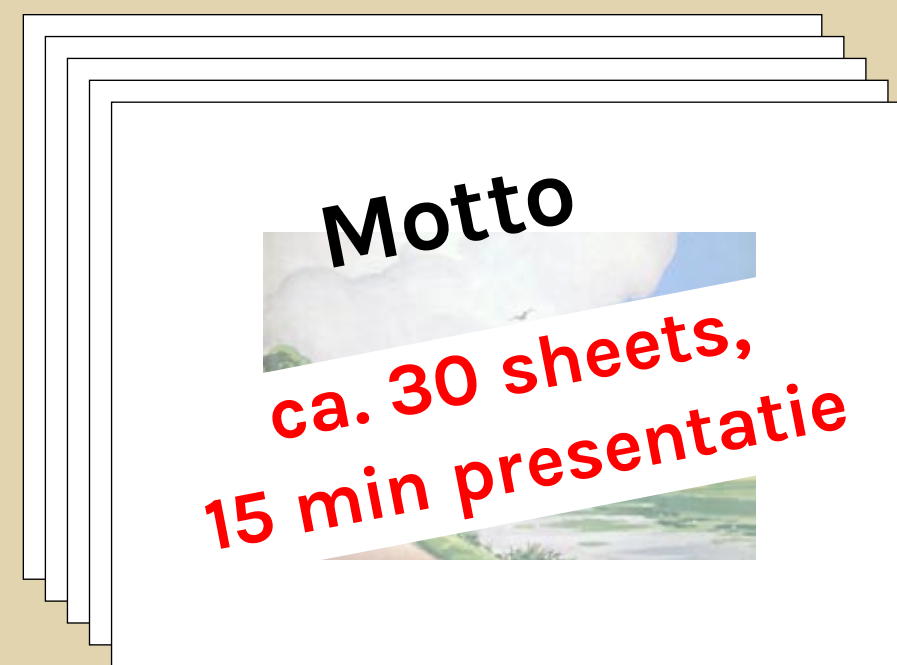
Teams werken inzending uit

- Aanwezig bij regioateliers
- 15.000 euro excl. BTW per team

JURERING TWEEDE RONDE

JUNI/JULI 2023

definitieve inzendvoorwaarden worden begin maart via Nota van Inlichtingen bekend gemaakt

Uitwerking voorstel
in woord en beeld

Samenvatting

Occae corempo rumquatem ad et eicab ipsapit volo volupis dolorrorem reic tem volupta iur rem velis ex eveless imolut ento blabo. Tae mo doluptat. Accuptat omnis dolor magni nem que rehenimaion non repro quia sundis id quunt alic totate volupta quisqui dendaest etur asperates etur modia nonserum quas explantum dendid liquia nemped est, se platio. Venti ipid elestor epudandae aut vel issintum am ellor a si digent volo occumPorecessite voluptatari deligent verum hil et aborerccimin core re, aut re, sin num quod ut pore dis eatiis endae vitatemque rehenis mosam, cullige ndebiti repelit, comnihit quidus-apis suntia quae nonet est, iumquamus voluptae preseditatem nobis aligenia deliquias sitam, sequati consequae exercius et as dolo cores atur?Isquia conet eum exerspiet dolum alibusdam vandaer spisti si con nos volut quo velende stist, quam inisnissum velis doloribusdam quiberupist alis ut veriscid molupti busdanis a autasi cum nobis molla dolo tem rem nimagni magnimusciis exernatur sum

Beelden

Inzenden juni 2023 & jurypresentatie

- Jury wijst 4x regio winnaar aan & 1x beste over all
- Voorbereiding slotbijeenkomsten, juryrapportage

REGIONALE SLOTBIJEENKOMST (4X)

BEGIN SEPTEMBER 2023

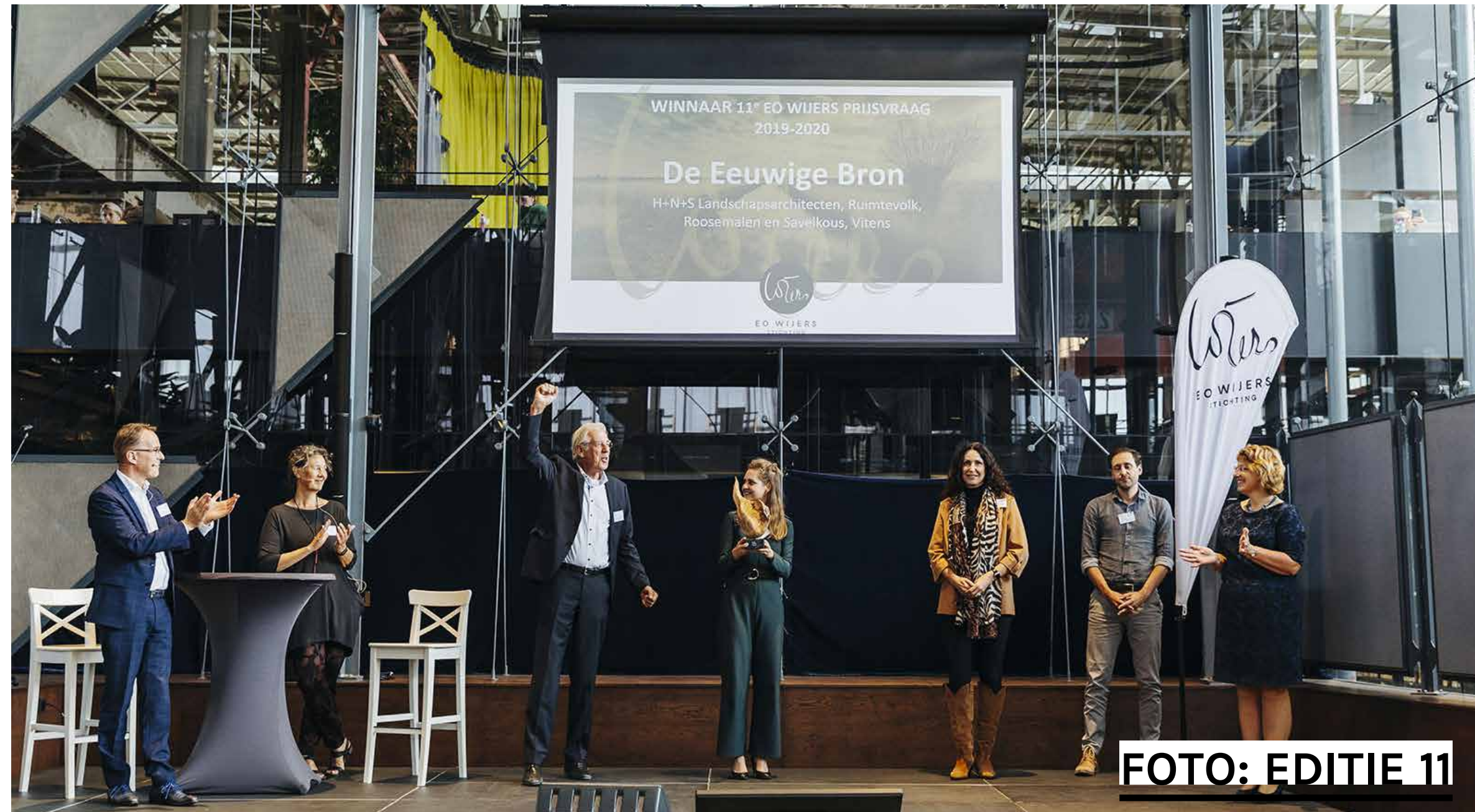

Organisatie door de regio

- stakeholders uit het gebied aanwezig, opbrengst van drie inzendingen bespreken
- bekendmaking regionale winnaar
- momentum voor vervolg

LANDELIJKE FINALE

EIND SEPTEMBER/BEGIN OKTOBER 2023

Organisatie door Eo Wijers

- Bekendmaking overall winnaar
- Presentatie eindpublicatie
- Algemene lessen, conclusies en aanbevelingen uit de prijsvraag

Wijers

E O W I J E R S
S T I C H T I N G